

Bruksela, 8 października 2025 r.
(OR. en)

13738/25

ENV 983
AGRI 478

PISMO PRZEWODNIE

Od:	Komisja Europejska
Data otrzymania:	8 października 2025 r.
Do:	Sekretariat Generalny Rady
Nr dok. Kom.:	D109487/01
Dotyczy:	DYREKTYWA KOMISJI (UE) .../... z dnia XXX r. zmieniająca dyrektywę Rady 91/676/EWG w odniesieniu do stosowania niektórych materiałów nawozowych z nawozu naturalnego

Delegacje otrzymują w załączeniu dokument D109487/01.

Załącznik: D109487/01

KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia XXX r.
D109481/01
[...] (2025) XXX draft

DYREKTYWA KOMISJI (UE) .../...

z dnia XXX r.

**zmieniająca dyrektywę Rady 91/676/EWG w odniesieniu do stosowania niektórych
materiałów nawozowych z nawozu naturalnego**

DYREKTYWA KOMISJI (UE) .../...

z dnia **XXX** r.

zmieniająca dyrektywę Rady 91/676/EWG w odniesieniu do stosowania niektórych materiałów nawozowych z nawozu naturalnego

KOMISJA EUROPEJSKA,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,

uwzględniając dyrektywę Rady 91/676/EWG z dnia 12 grudnia 1991 r. dotyczącą ochrony wód przed zanieczyszczeniami powodowanymi przez azotany pochodzenia rolniczego¹, w szczególności jej art. 8,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) W art. 5 ust. 4 lit. a) dyrektywy 91/676/EWG określono środki, które należy uwzględnić w programach działania, które mają być stosowane w strefach zagrożenia lub na całym terytorium kraju zgodnie z art. 3 ust. 5 tej dyrektywy. Zgodnie z pkt 2 załącznika III do dyrektywy 91/676/EWG środki te zapewniają, że dla każdego gospodarstwa lub jednostki przeliczeniowej inwentarza ilość nawozu naturalnego lub przetworzonego obornika wykorzystywanych rolniczo każdego roku, w tym wprost od zwierząt, nie przekroczy określonej ilości na hektar ustalonej na 170 kg azotu (N) rocznie.
- (2) Od czasu przyjęcia dyrektywy 91/676/EWG postęp naukowy i techniczny w zakresie technik przetwarzania obornika umożliwił produkcję nawozów (znanych jako nawozy „RENURE”), które w pewnych warunkach działają jak „nawozy chemiczne” zdefiniowane w art. 2 lit. f) tej dyrektywy.
- (3) Wspólne Centrum Badawcze Komisji oceniło, że w pewnych warunkach nawozy RENURE mają podobny potencjał wypłukiwania azotu i efektywność agronomiczną jak nawozy chemiczne. Materiały te zmniejszają zatem ryzyko utraty azotanów do wody w porównaniu z obornikiem i dzięki tej korzyści dla środowiska mogłyby być wykorzystywane powyżej maksymalnej ilości dla stosowania nawozu naturalnego określonej w dyrektywie 91/676/EWG, przy jednoczesnym zapewnieniu osiągnięcia celów dyrektywy i odpowiednich korzyści agronomicznych².
- (4) Szersze stosowanie nawozów organicznych i składników odżywczych pochodzących z recyklingu strumieni odpadów mogłoby wzmocnić otwartą strategiczną autonomię Unii i bezpieczeństwo żywnościowe, a jednocześnie ustanowić wysokie normy zrównoważonego rozwoju, w szczególności w regionach o niskim zużyciu nawozów

-

¹ Dz.U. L 375 z 31.12.1991, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/1991/676/oj>.

² Huygens, D, Orveillon G, Lugato E, Tavazzi S, Comero S, Jones A, Gawlik B, Saveyn HGM, Technical proposals for the safe use of processed manure above the threshold established for Nitrate Vulnerable Zones by the Nitrates Directive (91/676/EEC) (2020) [Propozycje techniczne dotyczące bezpiecznego stosowania przetworzonego obornika powyżej progu ustanowionego w dyrektywie w sprawie azotanów (91/676/EWG) dla stref podatnych na zagrożenia azotanami].

organicznych. Stosowanie obornika i przetworzonego obornika, zgodnie z dyrektywą 91/676/EWG, mogłoby zmniejszyć narażenie rolników na zmienność cen nawozów mineralnych i zamknąć obiegi składników odżywczych. W komunikacie zatytułowanym „Zapewnienie dostępności i przystępności cenowej nawozów”³ wezwano do oceny dalszych działań regulacyjnych i pozaregulacyjnych w celu umożliwienia szerszego stosowania składników odżywczych odzyskanych z nawozu naturalnego.

- (5) W 2023 r. Komisja rozpoczęła ocenę dyrektywy 91/676/EWG, aby ocenić między innymi, czy dyrektywa ta w wystarczającym stopniu promuje recykling składników odżywczych z różnych źródeł, w tym przetworzonego obornika, oraz postęp technologiczny w zakresie technologii przetwarzania obornika umożliwiających produkcję nawozów RENURE.
- (6) W związku z tym do czasu zakończenia oceny dyrektywy 91/676/EWG konieczne jest zapewnienie tymczasowego rozwiązania dla państw członkowskich w celu zezwolenia rolnikom na stosowanie pod pewnymi warunkami nawozów RENURE w ilościach przekraczających ilość określoną w załączniku III pkt 2.
- (7) Należy zezwolić na stosowanie nawozów RENURE powyżej ilości 170 kg N na hektar rocznie pochodzących z nawozu naturalnego przy zastosowaniu odpowiednich zabezpieczeń, aby poprawić zastępowanie nawozów chemicznych nawozami organicznymi, zmniejszyć koszty ponoszone przez rolników i zwiększyć strategiczną autonomię unijnego sektora rolnego, bez narażania na szwank osiągnięcia celów dyrektywy 91/676/EWG.
- (8) Oprócz wpływu na jakość wody emisje azotu z obornika i pochodzące od zwierząt gospodarskich mają wpływ na jakość powietrza. Stosowanie nawozów RENURE powinno iść w parze z ciągłymi wysiłkami na rzecz łagodzenia ogólnego wpływu na środowisko. Konieczne jest zatem wprowadzenie odpowiednich zabezpieczeń i ustalenie górnego limitu stosowania nawozów RENURE. Limit ten powinien odzwierciedlać właściwości nawozów RENURE z nawozu naturalnego, ich stosowanie i stopień zamienności, a także doświadczenia związane ze stosowaniem załącznika III pkt 2.
- (9) Należy określić kryteria jakościowe dla nawozów RENURE i warunki ich stosowania, tak aby mogły one zastąpić „nawozy chemiczne” zgodnie z celami dyrektywy 91/676/EWG.
- (10) Należy uwzględnić jedynie te metody przetwarzania, które w sposób niezawodny wytwarzają materiały o stałej jakości zgodnie z określonymi kryteriami. Wspólne Centrum Badawcze Komisji oceniło kryteria stężenia azotu mineralnego i węgla organicznego w takich materiałach i zbadało wiarygodność różnych procesów produkcji materiałów spełniających te kryteria. Z tej oceny wynika, że stosowanie następujących metod przetwarzania umożliwia uzyskanie materiałów o stałej jakości zgodnie z tymi kryteriami: odpędzanie i wymywanie amoniaku w produkcji soli amoniowych, stosowanie osmozy odwróconej w produkcji koncentratów mineralnych i wytrącanie bogatych w azot soli fosforanowych (struwit) z nawozu naturalnego. W związku z tym należy ustanowić procesy wymagane do produkcji nawozów RENURE, które gwarantują jakość niezbędną do zapewnienia niezawodnego zastąpienia nawozów chemicznych.

³

COM(2022)590 z 9.11.2022

- (11) Aby zapewnić bezpieczne rolnicze wykorzystanie nawozów RENURE, państwa członkowskie powinny być zobowiązane do stosowania rygorystycznych norm jakości, w tym bezpiecznych limitów dla odpowiednich zanieczyszczeń i czynników chorobotwórczych zgodnie z odpowiednimi przepisami unijnymi i krajowymi. Należy zatem określić górne wartości graniczne, w szczególności w odniesieniu do obecności miedzi, cynku i mikroorganizmów.
- (12) W rozporządzeniu delegowanym Komisji (UE) 2023/1605⁴ zdefiniowano punkty końcowe w łańcuchu produkcyjnym niektórych nawozów organicznych zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1069/2009⁵, w tym przetworzonego obornika, powyżej których przetworzony obornik nie podlega już wymogom rozporządzenia (WE) nr 1069/2009, aby móc być używany jako produkty nawozowe UE, o których mowa w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1009⁶, lub stać się częścią tych produktów. Obornik inny niż ten, o którym mowa w rozporządzeniu delegowanym (UE) 2023/1605, nadal podlega wymogom rozporządzenia (WE) nr 1069/2009
- (13) Państwa członkowskie powinny ustanowić wymogi dla instalacji produkujących nawozy RENURE w celu zapewnienia spójnej zawartości składników odżywczych zgodnie z kryteriami określonymi w dyrektywie 91/676/EWG. Aby ułatwić ich rolnicze wykorzystanie zgodnie z wymogami upraw, nawozy RENURE powinny być opatrzone odpowiednimi informacjami na temat zawartości składników odżywczych w tych nawozach.
- (14) Wspólne Centrum Badawcze Komisji oceniło wpływ na środowisko i zdrowie oraz zaproponowało kryteria stosowania nawozów RENURE pod warunkiem i przy założeniu, że całkowita ilość obornika produkowanego w Unii, liczba dużych jednostek przeliczeniowych inwentarza i gęstość obsady nie wzrosną.
- (15) Państwa członkowskie powinny zatem ściśle monitorować wpływ zezwolenia na stosowanie nawozów RENURE powyżej ilości 170 kg azotu na hektar rocznie na ogólną liczbę zwierząt gospodarskich i produkcję obornika. W przypadku gdy zawartość azotu w całkowitej rocznej produkcji obornika na hektar wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych przekracza lub jest zagrożona przekroczeniem wartości 170 kg azotu na hektar w całym państwie członkowskim lub w regionach NUTS 2, w których stosowanie nawozów RENURE jest dozwolone, państwa członkowskie powinny zapobiegać wszelakiemu wzrostowi tych wartości w tych regionach w celu zapewnienia, aby nie powodował on dalszych niezamierzonych negatywnych skutków dla środowiska.
- (16) Rolnicze wykorzystanie nawozów RENURE nadal podlega wymogom dotyczącym stosowania wszystkich nawozów (zrównoważonego nawożenia) określonym w pkt 1

⁴ Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2023/1605 z dnia 22 maja 2023 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1069/2009 w odniesieniu do określania punktów końcowych w łańcuchu produkcyjnym niektórych nawozów organicznych i polepszaczy gleby (Dz.U. L 198 z 8.8.2023, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2023/1605/oj).

⁵ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1069/2009 z dnia 21 października 2009 r. określające przepisy sanitarne dotyczące produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego i produktów pochodnych, nieprzeznaczonych do spożycia przez ludzi (Dz.U. L 300 z 14.11.2009, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2009/1069/oj>).

⁶ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1009 z dnia 5 czerwca 2019 r. ustanawiające przepisy dotyczące udostępniania na rynku produktów nawozowych UE (Dz.U. L 170 z 25.6.2019, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/1009/oj>).

ppkt 3 załącznika III do dyrektywy 91/676/EWG. Ponieważ nawozy RENURE mają zastąpić nawozy chemiczne, ograniczenia stosowania nawozów zgodnie z zasadą zrównoważonego nawożenia stosowane w danym państwie członkowskim mogą wymagać przeglądu w kontekście decyzji zezwalającej na uwzględnienie nawozów RENURE. Należy uwzględnić ewentualne dodatkowe obciążenie dla środowiska wynikające ze stosowania nawozów RENURE, w szczególności po ich stosowaniu jesienią do roślin uprawnych, oraz podjąć właściwe środki w odpowiednich programach działania, w szczególności w odniesieniu do ograniczenia rolniczego wykorzystania nawozów. Należy zatem przestrzegać dobrych praktyk rolnośrodowiskowych, takich jak żywe pokrywy roślinne lub równoważne środki, aby zapobiec utratom azotu do środowiska. Należy zatem określić te wymogi.

- (17) Stosowanie nawozów RENURE może również wiązać się z ryzykiem emisji azotu z gleby w wyniku ulatniania się, zwłaszcza w przypadku nawozów zawierających ponad 60 % azotu w postaciach innych niż azotany i o pH wyższym niż 5,5. W związku z tym, aby uniknąć negatywnego wpływu na środowisko, należy przestrzegać odpowiednich technik rolniczego stosowania nawozów, takich jak nawożenie wtryskowe, natychmiastowa inkorporacja w glebie materiałów stosowanych na jej powierzchni lub równoważnych środków.
- (18) Przy wydawaniu zezwolenia na stosowanie nawozów RENURE z przetworzonego obornika państwa członkowskie powinny również uwzględnić ich ewentualny wpływ na osiągnięcie celów dyrektywy Rady 92/43/EWG⁷ oraz dyrektyw Parlamentu Europejskiego i Rady 2000/60/WE⁸, 2016/2284⁹, 2020/2184¹⁰ i 2008/50/WE¹¹ oraz rozporządzenia (UE) 2018/848¹². Stosowanie nawozów RENURE nie powinno wpływać na wdrażanie tych dyrektyw i tego rozporządzenia ani utrudniać ich wdrażania. Z uwagi na zasadę ostrożności określoną w art. 191 ust. 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej państwa członkowskie powinny wprowadzić szczególne środki ostrożności na obszarach Natura 2000 i wokół nich oraz w pobliżu punktów poboru wody pitnej. Stosując powyższe przepisy i przed udzieleniem zezwolenia na stosowanie takich nawozów RENURE, państwa członkowskie powinny ocenić ogólny wpływ na emisje amoniaku w regionach, w których zezwala się na stosowanie nawozów RENURE, w celu zapewnienia, aby nie miało to negatywnego wpływu na cele środowiskowe.

⁷ Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz.U. L 206 z 22.7.1992, s. 7, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/1992/43/oj>).

⁸ Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (Dz.U. L 327 z 22.12.2000, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2000/60/oj>).

⁹ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/2284 z dnia 14 grudnia 2016 r. w sprawie redukcji krajowych emisji niektórych rodzajów zanieczyszczeń atmosferycznych, zmiany dyrektywy 2003/35/WE oraz uchylenia dyrektywy 2001/81/WE (Dz.U. L 344 z 17.12.2016, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2016/2284/oj>).

¹⁰ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/2184 z dnia 16 grudnia 2020 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz.U. L 435 z 23.12.2020, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2020/2184/oj>).

¹¹ Dyrektywa UE w sprawie jakości powietrza, zmieniona w 2024 r. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystszej powietrza dla Europy (Dz.U. L 152 z 11.6.2008, s. 1).

¹² Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/848 z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 834/2007 (Dz.U. L 150 z 14.6.2018, s. 1).

- (19) Aby umożliwić Komisji wypełnianie jej roli zgodnie z dyrektywą 91/676/EWG, państwa członkowskie powinny powiadomić Komisję o swojej decyzji o zezwoleniu na stosowanie nawozów RENURE z przetworzonego obornika oraz powinny składać Komisji sprawozdania w ramach czteroletniego okresu sprawozdawczego zgodnie z art. 10 dyrektywy 91/676/EWG, dotyczące stosowania tego zezwolenia, obejmujące roczne dane dotyczące produkcji nawozów RENURE, liczby zwierząt gospodarskich i produkcji obornika.
- (20) Niniejsza poprawka nie powinna wpływać na obowiązki państw członkowskich, chyba że zdecydują się one wdrożyć nową lit. c) w załączniku III, określoną w załączniku do niniejszego aktu.
- (21) Należy zatem odpowiednio zmienić dyrektywę 91/676/EWG.
- (22) Środki przewidziane w niniejszej dyrektywie są zgodne z opinią komitetu ustanowionego na mocy art. 9 dyrektywy Rady 91/676/EWG,

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DYREKTYWĘ:

Artykuł 1

W załączniku III do dyrektywy 91/676/EWG wprowadza się zmiany zgodnie z załącznikiem do niniejszej dyrektywy.

Artykuł 2

1. Państwa członkowskie wprowadzają w życie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do wykonania niniejszej dyrektywy do dnia ... r. [Urząd Publikacji: proszę wstawić datę = dwa lata od daty wejścia w życie niniejszej dyrektywy]. Niezwłocznie przekazują Komisji tekst tych przepisów.

Przepisy przyjęte przez państwa członkowskie zawierają odniesienie do niniejszej dyrektywy lub odniesienie takie towarzyszy ich urzędowej publikacji. Metody dokonywania takiego odniesienia określane są przez państwa członkowskie.
2. Państwa członkowskie przekazują Komisji tekst podstawowych przepisów prawa krajowego przyjętych w dziedzinie objętej niniejszą dyrektywą.

Artykuł 3

Niniejsza dyrektywa wchodzi w życie dwudziestego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Artykuł 4

Niniejsza dyrektywa skierowana jest do państw członkowskich.

Sporządzono w Brukseli dnia [...] r.

W imieniu Komisji
Przewodnicząca
[...]

[wybrać jedną z dwóch możliwości — w zależności od osoby podpisującej]

za Przewodniczącą

[...]

[stanowisko]